

ELINTARVIKEALA NOUSUUN VAKKA SUOMESSA –HANKE

LOPPURAPORTTI 1.6.2012 – 30.6.2014

1. PROJEKTIN PERUSTIEDOT

Projektin nimi	Elintarvikeala nousuun Vakka-Suomessa		
Ohjelma	Etelä-Suomi EAKR		
Toimintalinja	2 : Innovaatiotoim. ja verkost.edist.		
Projektityyppi	Kehittämiprojekti		
Vastuuviranomainen	Varsinais-Suomen liitto		
Aloituspäivämäärä	1.6.2012	Päätymispäivämäärä	30.6.2014

2. PROJEKTIN TOTEUTTAJAN TIEDOT

Toteuttajan nimi	Ukipolis Oy
Projektin vastuhenkilön nimi	Heidi Jaakkola
Sähköpostiosoite	heidi.jaakkola@ukipolis.fi
Puhelinnumero	044-7732212

3. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄN TIEDOT

Täyttäjän nimi	Heidi Jaakkola
Sähköpostiosoite	heidi.jaakkola@ukipolis.fi
Puhelinnumero	044-7732212

4. PROJEKTIN LÄHTÖKOHTA, TAVOITTEET JA KOHDERYHMÄ

Projektin tavoite oli saada kokonaiskäsitys elintarvikealan kehittämistarpeista ja mahdollisuuksista seututasolla. Lähellä tuotetun ruoan nousutrendiä hyödyntävä hanke pyrki kehittämään alueen elintarviketoimijoiden osaamista ja lisäämään ruokaketjun eri toimijoiden välistä yhteistyötä jotta lähiruoka saataisiin yhä useamman kuluttajan ulottuville ja myös julkisen keittiön käyttöön mahdollisimman tehokkaasti.

Tavoitteena oli kahden elintarvikealan yritysveltoisen yhteistyöklusterin perustaminen siten, että klusterien toimintaa tuetaan hankkeen ajan ja niille laaditaan toimintasuunnitelma, joka mahdollistaa niiden toiminnan jatkumisen hankkeen jälkeen. Vaihtoehtoisesti tavoite oli tukea vakkasuomalaisten yritysten hakeutumista maakunnallisiin tai laajempiin oman alansa yhteistyöklustereihin.

Hanke tukee vakkasuomalaisten yritysten osallistumista maakunnallisiin elintarvikealan hankkeisiin siten, että ne saavat osallistumisesta konkreettista hyötyä liiketoimintaansa (5-10 yritystä).

Hankkeen toiminta tukee lähiruoka-ajattelun etenemistä julkisissa ateriapalveluissa ja seudun kaupoissa.

Hanke tukee ruokastrategian laatimista joko kunnittaisina tai seudullisena siten, että strategia/t syntyvät hankkeen aikana.

Hankkeessa laaditaan Vakka-Suomen alkutuotannon ja sen tuotteiden jatkojalostuksen kehittämisohjelma.

Hankkeen kohderyhmä oli kaikinensa hyvin laaja; alueen elintarvikealan yritykset, alkutuottajat (erityisesti tuotannon jatkojalostuksesta kiinnostuneet), muut elintarvikkeiden tuottamisesta ja niiden sivuvirtojen hyödyntämisestä kiinnostuneet yrittäjät ja yrittäjiksi aikovat, sekä elintarvikealan yrityksille palveluja tarjoavat yritykset.

5. PROJEKTIN TOTEUTUS JA YHTEISTYÖ

Ukipolis Oy toteutti hankkeen pääsääntöisesti itse, joitain asiantuntijapalveluita ostettiin ulkopuolelta. Projektipäällikkö Heidi Jaakkola aloitti toimessa 15.8.2012. Hankkeen toiminnalla pyrittiin selvittämään alueen yritysten kehittämistarpeita ja vastaamaan niihin. Toinen lähestymiskanta oli julkisen ruokahuollon toimijoiden kautta, ja näitä kahta pyrittiin törmäyttämään niin että kysyntä ja tarjonta olisi saatu vastaamaan toisiaan. Hankkeessa saatiinkin neuvottelut käyntiin yritysryppään kanssa joka esim. osuuskuntamuotoisena voisi ottaa ”tukun” roolin ja toimisi välittäjänä hankintayksiköiden ja tuottajien välillä. Tätä projektia ei vielä hankkeen aikana saatu päätökseen vaan neuvottelut jatkuvat vielä hankkeen päätyttyä.

Alkutuotanto alueella painottuu lähinnä vihannesviljelyyn sekä sika- ja siipikarjatuotantoon sekä jonkun verran nauta- ja lammastalouteen. Alkutuottajille hankkeen toimista viestitettiin mm. maaseututoimen yhteispostitusten kautta ja MTK:n paikallisyhdistysten välityksellä. Alkutuotannon tuotteiden jatkojalostukseen on yleisesti alueella kiinnostusta, mutta hankkeen aikana uusia avauksia sen saralta ei tehty, johtuen mm. siitä että EU:n rahoituskauden taitteessa eletessä edellisen ohjelmakauden mukaisiin investointeihin varatut rahat oli jo sidottu eikä uuden ohjelmakauden tukimuodoista ja -kohteista ollut vielä selvyyttä. Jatkojalostuksen aloittamisessa puhutaan kuitenkin sen verran suurista investoinneista, että ilman tukea niitä ei haluta lähteä toteuttamaan. Esimerkiksi pienteurastamon perustamiseen on alueella halukkuutta sekä sika- että nautatalouden puolella.

Hanke on toteuttanut alueella maakunnallisten hankkeiden tiedottamista ja ollut mukana maakunnallisessa kehittämistyössä alueellisena resurssina. Jonkun verran päällekkäisyyksiäkin esimerkiksi tiedottamisessa ilmeni hankkeen aikana mutta pääsääntöisesti yhteistyö sujui hyvin. Loimaan seutukunnan ja Turunmaan yhteistyöhankkeet olivat sisällöllisesti hyvin erilaisia koska siellä elintarviketoimiala on toisaalla jo pidemmällä lähiruokatoimijoiden yhteistyössä ja toisaalla taas lähdettiin ihan ruohonjuuritasolta liikkeelle. Kaikkien hankkeet kuitenkin hyötyivät toistensa kokemuksista

ja yhdessä esimerkiksi messuille osallistumisesta hyötyivät kaikki paremmalla näkyvyydellä.

6. JULKISUUS JA TIEDOTTAMINEN

Hankkeen toiminnasta on tiedotettu suunnitelmien mukaan. Ukipoliksen nettisivuilla on hankkeella oma sivu, ja ajankohtaisista tapahtumista on tiedotettu aina etusivulla. Suorapostitusta sähköpostilla on myös toteutettu. Sähköpostin osoiterekisteri koostuu n. 150 osoitteesta joista vielä esim. MTK:n paikallisyhdistykset sekä kuntien ja kaupunkien sekä maaseututoimen edustajat sekä maakunnallisten hankkeiden edustajat ovat levittäneet tietoa eteenpäin omille kontakteilleen. Paikalliset lehdet ovat kirjoittaneet hankkeen toiminnasta aina kun jotakin tiedotettavaa on ollut. Hanke on osallistunut kaikkien Vakka-Suomen kuntien kesätapahtumiin Ukipoliksen osastolla jossa hankkeen toimintaa on esitelty. Ukipoliksen muu henkilökunta on myös toiminut viestinviejänä omille asiakkailleen, esimerkiksi uusyritysneuvonnan kautta perustetut elintarvikealan yritykset on ohjattu eteenpäin saamaan apua elintarvikelainsäädännön kiemuroissa, joka onkin koettu erittäin tarpeelliseksi.

7. ONGELMAT JA SUOSITUKSET

Hankkeen toteutuksen aikana on ollut joitain päällekkäisyyksiä elintarvikealan hankkeiden toiminnassa maakunnan sisällä, joka on aiheuttanut alueen yrityksissä epäselvyyksiä siitä kuka tarjoaa mitäkin palvelua. Tämä tietysti johtuu siitä että Lounafood on toiminut elintarvikealan yritysten kanssa Vakka-Suomessa jo pitkään ennen tämän hankkeen alkua.

Ongelmana suhteellisen lyhytkestoisella, määräaikaisella hankkeella on saada yritykset sisäistämään hankkeeseen osallistumisen hyödyt ja sitä kautta saada yritykset osallistumaan hankkeen toimintaan ja sen rahoitukseen. Hankkeen toteuttamisajankohta 2013 - 2014 on ollut hieman haasteellinen koska maaseutuohjelmasta ei ole ollut saatavilla investointitukia joten hyvien ideoiden toteuttamista on ollut pakko lykätä eteenpäin.

Elintarvikealan asiantuntija, joka tuntee oman alueensa yritykset ja joka saattaa tietoa maakunnallisesti ja valtakunnallisesti alalla tapahtuvasta kehityksestä alueelle, on nähty hyödyllisenä linkkinä yritysten, maakunnallisten ja valtakunnallisten kehittäjien, korkeakoulujen ja rahoittajien välillä.

8. PROJEKTIN TULOKSET

Hanketta lähdettiin viemään eteenpäin sillä ajatuksella että sen avulla tarjottiin mikroyrityksille sekä pienille ja keskisuurille elintarvikealan yrityksille sekä alkutuottajille mahdollisuutta verkostoitua muiden alan yrittäjien kanssa, tuoda esille omat vahvuutensa ja mahdollisesti tätä kautta solmia yhteistyökuvioita muiden yrittäjien kanssa. Hankkeen tarkoitus oli myös lisätä yrittäjien osaamista mm. elintarvikelainsäädännöstä. Myös yhteismarkkinointi toimi tärkeänä yrittäjiä verkottavana teemana. Yhtenä tavoitteena yritysten yhteen saattamisella oli rakentaa yhteistyöverkosto joka pystyisi vastaamaan esim. julkisen ruokahuollon tarjouspyyntöön laajempaan kokonaisuutena. Julkinen ruokapalvelu on erittäin kiinnostunut käyttämään paikallisesti tuotettuja elintarvikkeita, mutta tarjonta ei ole toistaiseksi ollut riittävällä tasolla. Ruokapalvelupäälliköiden kanssa käydyt keskustelut antavat ymmärtää että tahtotilaa olisi käyttää paikallisia raaka-aineita, mikäli logistiikka saadaan toimimaan yhdellä tilaus-/toimitusmallilla. Tähän solmukohtaan hankkeessa pyrittiin etsimään ratkaisua yhdessä yritysten kanssa.

Yrittäjien osaamista on laajennettu järjestämällä eri teemojen mukaisia infotilaisuuksia. Esimerkkinä voisi mainita Mansikanviljelyn uudet tuulet –tilaisuuden, jossa esiteltiin MTT:n tutkijan Risto Tahvosen kokemuksia ja tutkimustietoa mansikan kasvihuoneviljelystä ja sitä kautta tarjottiin kasvihuoneviljelijöille mahdollisuutta toteuttaa satokautta pidentävää tuotantomuotoa alueella. Tämä laajensikin jonkin verran mansikan kasvihuonekasvatusta alueella.

Alkutuottajille luennoitiin myös Maaseudun monialaryrittäjäyys –seminaarissa, jossa muiden teemojen joukossa elintarvikehanke kävi läpi uusimmat elintarvikelainsäädännön määräykset ja huojennukset alkutuotannon suoramyyntiin ja jatkojalostukseen liittyen.

Elintarvikeyrittäjille järjestettiin yhteistyössä LounaFoodin kanssa kolme neuvontaklinikkaa, jossa tuotiin maakunnalliset palvelut seutukuntiin ja käytiin asiantuntijoiden avulla läpi mm. tuotekehitykseen, myyntiin ja markkinointiin sekä elintarvikkeiden omavalvontaan ja pakkausmerkintöihin liittyviä kysymyksiä. Asiantuntijoina klinikoissa oli Lounafoodista Mervi Louhivaara sekä Johanna Mattila, Turun Yliopiston Funktionaalisten elintarvikkeiden kehittämisskeskuksesta ja aistinvaraisen arvioinnin laboratorion palveluista kertomassa Mari Norrdal, Turun Ammattikorkeakoulusta Petri Vähäkangas ja Sinikka Leino sekä Uudenkaupungin kaupungilta terveystarkastaja Säde Suonpää. Myös Keksintösäätiöstä Tapio Järvensivu kävi kertomassa yrittäjille klinikkamaisesti elintarvikealan immateriaalioikeuksista.

Seudullisessa tuotekehitysklinikassa heränneet ajatukset antoivatkin Turun ammattikorkeakoululle idean tuotekehityksen eri vaiheiden paketoimiseksi yrittäjille ammattikorkeakoulun toimesta tarjottavaksi ja kesällä 2013 lähti käyntiin Mausta liiketoimintaa –pilottihanke.

Huhtikuussa 2014 järjestettiin vielä teemapäivä lähiruokatuotteen brändin rakentamisesta jonka pohjalta tuettua asiantuntijapalvelua tarjottiin alueen yrityksille. Hyvin brändätty tuote

on nykypäivänä elinehto myös lähiruokamarkkinoilla, tuotteen pakkaus on kaupassa se joka tuotteen myy. Vaikka tuote itsessään olisi kuinka hyvä tahansa, ei se herätä kuluttajan huomiota ellei pakkaus ole tuotteen näköinen. Tästä palvelusta oli kiinnostunut kolme yritystä, mutta vain yksi eteni toteutukseen saakka. Sybimar Oy on kehitellyt suljetun kierron järjestelmässä kasvatetusta, hiilijalanjälkeä lähes 0 % jättävästä kalasta vähittäiskaupassa myytävän tuotteen ja tälle lähiruokatuotteelle Perjantai Markkinointiviestintä Oy suunnitteli Kalakylä -brändin, tuotepakkauksen ja markkinointimateriaalia.

Hankkeessa mukana olevien yritysten kanssa osallistuttiin yhteisellä osastolla Turun Ruokamessuille vuosina 2012 ja 2013, sekä vuoden 2013 keväällä myös Helsingissä Luomu- ja Lähiruokamessuille. Yhteinen messuosasto alensi yritysten kynnystä osallistua messuille, pienemmällä taloudellisella panostuksella pääsi mukaan isompaan kokonaisuuteen, ja hankkeen kautta pääsi ns. valmiiseen pöytään kun yksi taho hoiti neuvottelut tapahtumanjärjestäjään, sopi kalustuksen ja varustuksen messuille ja hoiti messuosaston rakentamisen valmiiksi. Lisäksi hankkeiden välisenä yhteistyönä järjestettiin messuosaston läheiselle esiintymislavalle ohjelmaa, mm. seutukokkisota ja yritysesittelyjä, joiden kautta kaikki pääsivät halutessaan esittelemään tuotteitaan. Messuilla mukana olleet yritykset olivat erittäin tyytyväisiä yhteisosastoon.

Hankkeen yhtenä tavoitteena oli saada julkiselle ruokapalvelulle enemmän lähiruokatarjontaa, mutta siinä ei vielä hankkeen aikana onnistuttu, lähinnä siksi että lähituotannon logistiikka pitäisi ensin saada hoitumaan keskitetysti yhden toimijan kautta. Suurimmat hankintayksiöt alueella, Uudenkaupungin ja Laitilan ruokapalvelut, ovat erittäin kiinnostuneita lähialueen tuotteiden käyttämisestä, mikäli toimintaan saataisiin mukaan väliporras joka hoitaisi tuotteiden tilaus- / toimituslogistiikan tiloilta/tuottajilta. Tämänkaltaisesta toiminnasta on alueella hankkeen vauhdittamana ollut yrittäjien kesken yhteisen liiketoiminnan suunnittelu käynnissä, mutta tuloksia ei vielä ole nähtävillä.

Kunnille lähetettiin yleinen strategialuonnos, josta ruokapalveluiden talousarviota tekevät pystyivät hyödyntämään argumentteja omaan talousarviotekstiinsä lähiruokan hankinnan tueksi.

Lähiruokan logistiikkaratkaisuja meiltä ja muualta esiteltiinkin Laitilan Louhenlinnassa järjestetyssä Lähiruokaseminaarissa 19.11.2013. Esimerkiksi Pietarsaareissa pilottihankkeena lanseerattu Reko –suoramyyntimalli herätti kovasti kiinnostusta myös alueen yrittäjissä, mutta toistaiseksi yhtään Reko –rengasta ei ole Vakka-Suomen alueelle vielä perustettu. Myös Humppilassa toimiva Lähipuoti Remes, vuonna 2013 toimintansa aloittanut lähiruokatukku, oli seminaarissa esittelemässä toimintaansa ja heidän tarjoamaansa konseptia käytiin vielä muutamien aiheesta kiinnostuneiden yrittäjien kanssa vielä erikseen kuulostelemassa paikan päällä. Myös lihantuottajien välisestä verkostoyhteistyöstä ja pihvilihan suoramyyntin konseptoinnista kuultiin seminaarissa Hyvätuuli Highland –yrittäjän Esko Rissasen esityksenä. Lopuksi vielä Itellan edustaja esitteli Itella Termo –kylmäkuljetuspalvelua, joka on helpottanut monen pienen elintarvikeyrittäjän logistiikkapaineita.

Erilaisia kaikille avoimia tilaisuuksia (seminaareja, klinikkapäiviä, benchmarkkauskäyntejä yms.) hankkeen aikana järjestettiin kaikkiaan 11 kpl. Muiden maakunnallisten ja seudullisten hankkeiden järjestämistä, kaikille yrittäjille avoimista tilaisuuksista välitettiin viestiä yli kolmestakymmenestä tilaisuudesta, joissa lähes kaikissa myös oli seutukunnan yrittäjiä mukana. Lisäksi yhteisellä osastolla osallistuttiin kolme kertaa messuille.

Projektin määrälliset tavoitteet uusien työpaikkojen osalta jäivät vajaaksi (tavoite 10, toteutunut 8), hankkeessa mukana olevien yritysten määrä (tavoite 20, toteutunut 29) ja hankkeen avulla syntyneiden uusien yritysten määrä (tavoite 5, toteutunut 7) toteutui suunnitelman mukaan.

Hankkeessa oli määritelty laadittavaksi myös alkutuotannon ja sen tuotteiden jatkojalostuksen kehittämisohjelma, mutta sitä työtä hankkeen aikana ei saatu kokonaisuudessaan toteutettua, johtuen pitkälti siitä, että maatalouden tukijärjestelmä on murrosvaiheessa ja sen tulevista säädöksistä ei vielä hankkeen aikana päästy selvyyteen.

Yhtenä tavoitteena hankkeessa oli myös kahden elintarvikealan yritysveltoisen yhteistyöklusterin perustaminen siten, että klusterien toimintaa tuetaan hankkeen ajan ja niille laaditaan toimintasuunnitelma, joka mahdollistaa niiden toiminnan jatkumisen hankkeen jälkeen.

Varsinaista uutta elintarvikeklusteria alueelle ei onnistuttu perustamaan, kala-alalla toiminta alueella onkin käytännössä klusterimuotoista toimintaa jo entuudestaan. Uutena avauksena hanke on ollut mukana kehittämässä muutaman yrityksen yhteistä, mahdollisesti osuuskuntamuotoista toimintaa jossa yrittäjillä olisi yhteiset tuotantotilat ja tuotteiden logistiikka, myynti ja markkinointi hoidettaisiin yhteisesti. Tämä työ ei myöskään tullut valmiiksi vielä hankkeen aikana, koska ennen toiminnan aloittamista tila vaatii investointeja joita on lykätty näillä näkymin vuoden 2015 puolelle. Hankkeen kautta saatiin kasaan aidosti yhteistyöstä kiinnostuneet yritykset ja yhteinen liiketoimintasuunnitelma, sen pohjalta asiaa viedään eteenpäin nyt yritysälhtöisesti.

Osa hankkeen varsin isoista tavoitekokonaisuuksista jäi saavuttamatta, mutta seudulliselle elintarvikealan kehittämiselle saatiin luotua hyvä pohja jolta uuden EU:n ohjelmakauden ja hallituksen Lähiruokaohjelman tavoitteita on helpompi lähteä toteuttamaan.

9. PROJEKTIN INNOVATIIVISUUS

Hanke osallistui kansallisen Luovien alojen verkoston tarjoamaan Rikastamo -pilottiin yhdessä muiden Ukipoloksen hallinnoimien hankkeiden kanssa. Rikastamo -konseptin tavoitteena oli viiden päivän pikavalmennuksena saada pilotissa mukana olevat yritykset paitsi kirkastamaan omaa yritysideaansa, myös kehittämään yhdessä uudenlainen kaikkien liiketoimintaa kehittävä toimintamalli pilotin aikana. Elintarviketuottajia pilotissa mukana olevista kahdeksasta yrittäjästä oli yksi, ja sen lisäksi juhlatila-/pitopalveluyrittäjiä kaksi. Rikastamo -valmennus tapahtui ajalla 23.10. – 12.12.2012 ja sen innoittamana

elintarviketuottaja ja pitopalveluyrittäjät hakivat erillisen Ukipolixen hallinnoiman yritysryhmähankkeen liiketoimintojensa kehittämiseksi.

Hankkeessa on käyty neuvotteluja pienyrittäjien yhteisen tuotantotilan ja markkinointi-/logistiikkayhteistyön osuuskuntamuotoisen yhteistyön aloittamisesta mutta neuvotteluja ei saatu päätökseen vielä hankkeen aikana. Siinä projektissa on mukana neljä elintarvikealan yritystä ja neuvottelut jatkuvat vielä syksyllä.

10. PROJEKTIN TASA-ARVOVAIKUTUKSET

Hankkeelle ei ollut kirjattu tasa-arvovaikutuksia, pienet elintarvikealan yritykset useasti ovat naisten perustamia, kuten tämänkin hankkeen aikana perustetut kaikki olivat.

11. PROJEKTIN VAIKUTUKSET KESTÄVÄÄN KEHITYKSEEN

Lähiruoan logistiikan järjeistämällä saadaan selkeitä ympäristöhyötyjä, se on otettu huomioon uudenlaista logistiikkayhteistyötä suunnitellessa.

Hanke on myös levittänyt Brahean, MTT:n, JAMK:n ja HAMK:n yhteisen "Lähiruoan ekologiset vaikutukset" –selvityshankkeen tuloksena syntyneitä argumenttipankkia alueen tuottajille.

Hanke oli mukana tuotteistamassa Sybimar Oy:n suljetun kierron järjestelmässä kasvatettua kalatuotetta, jonka päästöt ympäristöön on minimoitu ja hiilijalanjälki käytännössä 0 %. Tuotteen brändäyksessä otettiin huomioon myös tuotantotavan brändäys, jota jatkossa pyritään levittämään myös muualle Suomeen ja ulkomaille.

12. HYVÄT KÄYTÄNNÖT

Hanke on toiminnassaan pyrkinyt tuomaan esille muilla alueilla kehitettyjä hyviä toimintamalleja lähiruoan käytön edistämiseksi ja ne ovat herättäneetkin kiinnostusta lähteä omalla alueella toteuttamaan vastaavanlaisia. Alueellinen yhteistyömalli on kehitteillä mutta se ei vielä hankkeen aikana ehtinyt valmiiksi asti. Yrittäjät jatkavat yhteistyömallin kehittelyä keskenään, hankkeen avulla saatiin oikeasti yhteistyöhön sitoutuvat yrittäjät kokoon.

Esimerkkejä hyvistä toimintatavoista on esitelty hankkeen tilaisuuksissa ja seminaareissa joiden materiaalit löytyvät Ukipolixen nettisivuilta. Myös erilaisia oppaita lähiruokayrittäjille mitä mm. Maa- ja Metsätalousministeriön Lähiruokaohjelmassa on toteutettu, löytyy Ukipolixen Elintarvikeala nousuun Vakka-Suomessa –hankkeen sivun alta.

13. TOIMINNAN JATKUVUUS

Elintarvikealan kehittämistyö jatkuu alueella vuoden 2014 loppuun Brahean Kasviproteiinihallinta –hankkeen ja Turun AMK:n Tuotekehitysklinikkahankkeen muodossa, joissa molemmissa on mukana vakkasuomalaisia yrittäjiä. Myös VARRU:n (Varsinais-Suomen Ruokaketjun kehittämishanke) toiminta jatkuu maakunnassa edelleen ja alueen yrittäjiä onkin ohjattu heidän toimintaansa mukaan jo tämänkin hankkeen aikana. Kaikki irti kalasta –hanke jatkuu Ukipolixen hallinnoimana myös vuoden 2014 loppuun keskittyen alueen kala-alan jalostaviin yrityksiin. Hankkeessa aloitetut neuvottelut pienyrittäjien yhteisen tuotantotilan perustamisesta ja markkinointi-/logistiikkayhteistyön aloittamisesta jatkuvat yrittäjävetoisesti.

14. PROJEKTIN RAHOITUS

Projektin rahoitus suunnitelman * mukaan:

EAKR- ja valtion rahoitus	107 383,00	€	70	%
Kuntien rahoitus	32 822,00	€	21	%
Muu julkinen rahoitus	0,00	€	0	%
Yksityinen rahoitus	13 200,00	€	9	%
Tulot	0,00	€	0	%
Rahoitus yhteensä	153 405,00	€	100	%

* Suunnitelma = viimeisin hyväksytty projektisuunnitelma

15. YHTEENVETO PROJEKTIN TOTEUTUKSESTA JA TULOKSISTA

Hanketta lähdettiin toteuttamaan sillä ajatuksella että sen avulla tarjotaan pienille ja keskisuurille elintarvikealan yrityksille sekä alkutuottajille mahdollisuutta verkostoitua muiden alan yrittäjien kanssa, tuoda esille omat vahvuutensa ja mahdollisesti tätä kautta solmia yhteistyökuvioita muiden yrittäjien kanssa. Hankkeen tarkoitus oli myös lisätä yrittäjien osaamista mm. elintarvikelainsäädännöstä. Hankkeessa järjestettiin kaikkiaan seitsemän vaihtuvan teeman mukaista info- / klinikkatilaisuutta.

Myös yhteismarkkinointi toimi tärkeänä yrittäjiä verkottavana teemana. Hankkeessa mukana olevien yritysten kanssa osallistuttiinkin yhteisellä osastolla Turun Ruokamessuille vuosina 2012 ja 2013, sekä vuoden 2013 keväällä myös Helsingissä Luomu- ja Lähiruokamessuille.

Yhtenä tavoitteena yritysten yhteen saattamisella oli rakentaa yhteistyöverkosto joka pystyisi vastaamaan esim. julkisen ruokahuollon tarjouspyyntöön laajempänä kokonaisuutena.

Julkisten elintarvikehankintojen tarpeet ja alueella tuotetut tuotteet pyrittiin törmäyttämään niin että kysyntä ja tarjonta olisi saatu vastaamaan toisiaan. Keskusteluja käytiin niin seudullisesti kuin maakunnallisestikin. Ruokapalvelupäälliköiden kanssa käydyt keskustelut antavat ymmärtää että tahtotilaa olisi käyttää paikallisia raaka-aineita, mikäli logistiikka saadaan toimimaan yhdellä tilaus-/toimitusmallilla. Tähän solmukohtaan hankkeessa pyrittiin yhdessä yrittäjien kanssa etsimään ratkaisua.

Lähiruokahankintojen vauhdittamiseksi kunnille lähetettiin yleinen strategialuonnos, josta ruokapalveluiden talousarviota tekevät pystyivät hyödyntämään argumentteja omaan talousarviotekstiinsä lähiruokan hankinnan tueksi. Hankkeessa saatiin neuvottelut käyntiin yritysryppään kanssa joka esim. osuuskuntamuotoisena voisi ottaa ”tukun” roolin ja toimisi välittäjänä hankintayksiköiden ja tuottajien välillä, mutta tätä työtä ei vielä hankeaikana saatu päätökseen.

Hankkeessa oli määritelty laadittavaksi myös alkutuotannon ja sen tuotteiden jatkojalostuksen kehittämisohjelma, mutta sitä työtä hankkeen aikana ei saatu toteutettua, johtuen pitkälti siitä, että maatalouden tukijärjestelmä on murrosvaiheessa ja sen tulevista säädöksistä ei vielä hankkeen aikana päästy selvytyteen.

Yhtenä tavoitteena hankkeessa oli myös kahden elintarvikealan yritysveltoisen yhteistyöklusterin perustaminen siten, että klusterien toimintaa tuetaan hankkeen ajan ja niille laaditaan toimintasuunnitelma, joka mahdollistaa niiden toiminnan jatkumisen hankkeen jälkeen.

Varsinaista uutta elintarvikeklusteria alueelle ei onnistuttu perustamaan, kala-alalla toiminta alueella onkin käytännössä klusterimuotoista jo entuudestaan. Uutena avauksena hanke on ollut mukana kehittämässä muutaman yrityksen yhteistä, mahdollisesti osuuskuntamuotoista toimintaa jossa yrittäjillä olisi yhteiset tuotantotilat ja tuotteiden logistiikka, myynti ja markkinointi hoidettaisiin yhteisesti. Tämä työ ei myöskään tullut valmiiksi vielä hankkeen aikana, koska ennen toiminnan aloittamista tila vaatii investointeja joita on lykätty vuoden 2015 puolelle. Hankkeen kautta saatiin kasaan kuitenkin aidosti yhteistyöstä kiinnostuneet yritykset ja yhteinen liiketoimintasuunnitelma, sen pohjalta asiaa viedään eteenpäin nyt yritysälhtöisesti.

Osa hankkeen varsin laajoista tavoitekokonaisuuksista jäi saavuttamatta, mutta seudulliselle elintarvikealan kehittämiselle saatiin luotua hyvä pohja jolta uuden EU:n ohjelmakauden ja hallituksen Lähiruokaohjelman tavoitteita on helpompi alueella lähteä toteuttamaan.

16. AINEISTON SÄILYTYS

Hankkeesta internetissä julkaistu aineisto arkistoidaan Ukipolis Oy:n nettisivuille osoitteeseen www.ukipolis.fi/57 (päätyneet hankkeet). Kirjanpito- yms. asiakirjoja säilytetään Ukipolis Oy:n arkistossa osoitteessa Merilinnuntie 1, 23500 Uusikaupunki.